

Jerouen Brouwers

Drevo

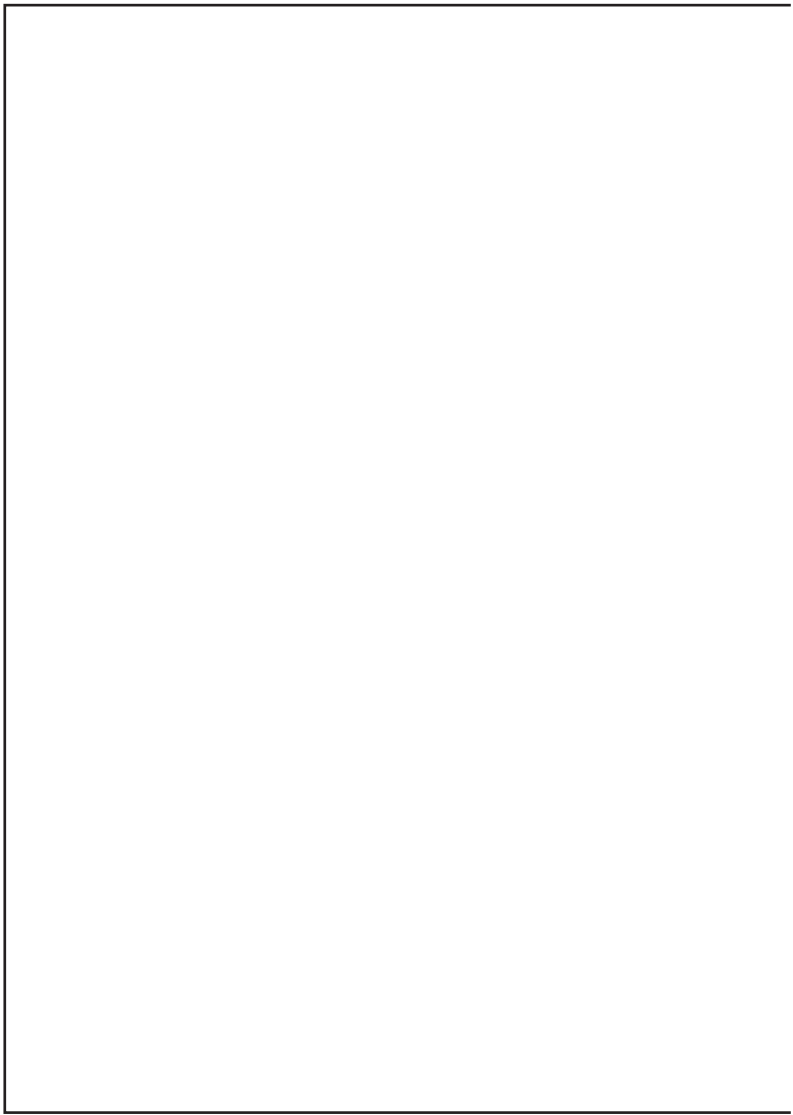
Kontroverzný súčasný nizozemský román



SVETOVÁ PROZA



SVETOVÁ PRÓZA



Jeroen Brouwers

Drevo

Z nizozemčiny preložil
ADAM BŽOCH

slovaart

Copyright © 2014 by Jeroen Brouwers
Originally published by Uitgeverij Atlas Contact, Amsterdam
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2017
Translation © Adam Bžoch 2017
Afterword © Adam Bžoch 2017

ISBN 978-80-556-2193-7

Nederlands letterenfonds dutch foundation for literature

This book was published with the financial support from the Dutch Foundation for Literature.

Táto kniha vyšla s láskavou finančnou podporou Fondu na podporu prekladov a publikovania nizozemskej literatúry.

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani elektronickými, ani mechanickými a ani vo forme fotokópií, nahrávok, ani prostredníctvom súčasného a ani budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Veď ak toto robia so zeleným stromom,
čo sa bude diať so suchým?

Lukáš 23:31

I

Kutňa mi dráždi pokožku.

Handrový odev Františka z Assisi, ktorý sa zhováral s vlkami.

Mnísi, čo vstúpili do jeho rádu, nosia jeho habit v tvare kríža. Má kapucňu a visí ťažko na pleciach, siaha po chodidlá a zahaľuje celé telo do fekálnej hnedej, látka je hrubá a odiera. Treba pod ním nosiť nejaké oblečenie, aby sa človek nezbláznil od svrbenia, ktoré ako termity sužuje nahú pokožku.

Čo nosí mních pod kutňou? Halenu siahajúcu po pás, teplákové nohavice a spodky, toto spodné oblečenie je vybavené nastaviteľnými šnůrkami.

Na kutňu si vešia škapuliar. To je pás tej istej dĺžky, látky a farby ako kutňa a má dieru, ktorou si mních prestrčí hlavu. Nosí ho cez hruď a chrbát, ako kňaz omšové rúcho. Všetko je uniformnej výroby bez strihu, všetko rovnakej robustnej veľkosti, do ktorej sa každý nejakým zmetí.

V sobotu musí ísť všetko do prania, to je hlavná úloha brata Plechelma, ktorý vydáva čistú bielizeň. My, rádoví bratia, nemáme podľa vzoru nášho zakladateľa nijaký osobný majetok, to znamená ani vlastné šaty. Nosíme teda to, čo sa nám práve náhodou ujde, košeľu, spodné nohavice, dáke vrece, ktoré mal na sebe minulý týždeň iný spolubrat. Porušujem rádové pravidlá tým, že nikdy nenesím spoločné kláštorné spodky.

Františkov handrový odev sa v strede opásava bielou šnůrou s tromi uzlami, ktoré nám pripomínajú jeho životné motívy. Prvý uzol chudobu. Druhý uzol poslušnosť. Tretí uzol

zdržanlivosť alebo cudnosť. Ak máš odvahy, tak to skús. *Il poverello* o tom zanechal básne, visia zarámované v kláštornom refektári.

Je začiatok apríla, utorok veľkonočného týždňa. Keďže predvčerom bola Kvetná nedeľa, visia za všetkými krížmi a nádobkami so svätenou vodou čerstvé vetvičky krušpánu. Sotva sa začala jar, a už je niekoľko dní taká agresívna, akoby do pána Brata Slnka vošla zúrivosť. Horúčava páli ako vriace vývratky, ktoré prenikajú všade, dokonca aj múrmi inak chladnej, priam ľadovej kaplnky. Tam sála slnko vitrážami s výjavmi z Františkovo života, ktorých farba bledne vo svetle, sálajúcom ako požiar. Vládna tam horúčava ako pri kuchynských sporákoch u Severína a jeho mladoňa, ktorý ešte nemá kláštorné meno. Ak je také ťažké vydržať dokonca už aj v kaplnke, ako mám zostať vo svojom podkrovnom kútiku, kde sedím v sparnom odeve ako dozorca dormitória, zatiaľ čo všade okolo vládne ruch chlapcov v ich kuticiach?

Malý priestor, kde sa zdržiavam, má dvakrát štyri metra a preglejkové steny bez plafóna. Keď mi na stolíku svieti malá žiarovka, ktorá vypadla z tienidla lampy a hompála sa pod ním, vrhá na plafón dormitória nad mojou celou pravouhlú svetelnú škvrnu. Slabá svetelná guľôčka. Nie je to nič oproti sálajúcemu slnku, no napriek tomu sa zdá, akoby tú horúčavu, ktorá ani v noci neopúšťa moju kutňu, spôsobovala ona. Civiem do jej matnej žiary a som smädný, ale termoska, ktorú Severínov kuchársky pomocník naplnil čajom, je do poslednej kvapky prázdna. Na rozdiel odo mňa. Čo som malými dúškami vypil zo studeného horkého čaju, vyteká mi v trasľavých kvapkách von z tela, z môjho bezcenného tela, potím sa od hlavy až po päty. Halenu aj nohavice som si stiahol, takisto škapuliar a aj šnúru, no kutňu, samozrejme, nie. Aj pred mojou izbičkou visí len krátky záves čosi pol metra nad podlahou. Kto by vstal z postele, čo je s výnimkou naliehavých dôvodov prísne zakázané, uvidel by moje holé chodidlá vo františkánskych sandáloch, viac nahoty si tu ako do-

zorca nemôžem dovoliť. Tak sedím pod kutňou holý, všade ma hryzie jej hrubá látka, akoby som bol v jutovom vreci. Pokúšam sa nehýbať, aby sa moje telo, moje zavrhnutiahodné telo, ktoré by bolo treba zbičovať šnúrou s uzlami, dostalo čo najmenej do styku so stanom z ťavej srsti. Ale dávam pozor.

Lampku som zhasol. So svetelnými kruhmi pred očami hľadím von oknom, ktoré je otvorené, hoci by bolo lepšie, keby som ho zatvoril, aby horúčava zostala vonku.

Noc je čierna masa výbušného sparna. Nevidno nijaké hviezdy. Nevidno ani Sestru Lunu. Podo mnou sa nachádza ihrisko s gaštanmi. Na druhej strane vydláždenej plochy je budova školy, kde sa na druhom poschodí v okne, nachádzajúcom sa úplne vpravo, ešte svieti. Tam sedí Mansuetus, ktorý svoje meno vyslovuje ako Manzuétus. Vedie stredné triedy. Chlapcov vo veku od dvanásť do šestnásť rokov, nad ktorými musím bdieť v tomto dormitóriu.

Počujem ťa, Bruinsma! V okamihu, ako zhasnem svoju žiarovku a z plafóna zmizne svetelná škvrna, holota ožije. Bruinsma sa tvári, akoby dôrazne pokašľoval. Ahém, ahúm. Z inej kutice počuť krochkanie. Aj teba, Weytjens! Spi už, človeče, toto nie je chliev. Krížom na ruženci zaklopem o dosku stola. S touto korálovou šnúrkou v ruke máme dennodenne odriekať modlitby, keďže sme v reholi zasvätení Svätej Panne, tak ako František, ktorý bol zarytý mizogýn, hoci podľa apokryfných zdrojov mal niečo so svätou Klárou.

V tichu, ktoré sa načas vrátilo, akoby bolo počuť búšenie horúčavy. Atmosféra je ako dorážajúce zviera. Za budovou školy presvitá vonkajší svet, tak ako ho autisticky nazývame. Vonkajší svet zahŕňa celú planétu a vesmír. Komplexy našich budov tvoria uzavretú enklávu, žijeme oddelene od vonkajšieho sveta, do ktorého nepatríme, naše územie je ohraničené múrmi. Tvoríme autonómne kláštorné mužské spoločenstvo s internátom pre mládež, náš inštitút sa nazýva Svätý Jozef od Anjelov a nachádza sa v najodľahlejšom juhovýchodnom kúte Nizozemska. Okolo nás sa rozprestiera banícka dedina

Blijderhagen, odkiaľ občas dolieha hudba dychovky, tlmená diaľkou. Niekedy počujem spoza múrov hlasy a smiech ľudí ako som ja. Vpravo beží voslep cesta k hraničnej závore s Nemeckom. Približne v tom bode žiari svetlo Mansuetovej izby. Dve neónky. Okno, kde sa svieti, je žltou handrou vo farársky čiernej noci, vidieť ho pomedzi konáre gaštanov. On odtiaľ nevidí biedny odlesk mojej lampky, keď svieti.

Okamžite prestaň s tými odpornými zvukmi, Weytjens! ne- kričím. Všetko tu je ako vo väzenskom zariadení. Brat Bonaventura? Áno, Weytjens? Mark Freelink sa ešte stále nevrátil. Kroch, kroch. Ehm. Zvuky vydávané ukradomky v rozličných kuticiach. Ticho! Všetci spať! Znovu zaklepem krížom františkánskeho ruženca s drevenými korálkami. Zadrnčí od toho lampa v objímke, zarezonuje termoska.

Nevstanem zo stoličky, opäť znehybniem. Na ušiach a na nose mám kvapky. Jedna sa mi spustí zo šije až ku kostrči. A ešte jedna z hrudníka na miesto, kde to svrbí. Kláštorná vreckovka, ktorou by som si ich mohol utrieť a osušiť, je už od rána premočená. Handrička visí za mnou na posteli; odvtedy, čo som ju pod kohútikom vypláchol, sa tam suší. Spolubratia zo zemiakových a zeleninových políčok, ktoré sa nachádzajú bokom od budov, si na rohoch vreckoviek viažu štyri uzlíky a tak si ich naťahujú na hlavu. Boh vie, čo všetko konfrátri s vreckovkami robia. Okrem Boha to viem aj ja, robím to isté, na to je však lepšie, ak je tkanina suchá, pretože keď je mokrá, tak to nie je ono.

Mark Freelink musel zostať na večerné štúdium.

Vo verajach dverí študovne sa zjavil Mansuetus a tým svojím chrapľavým hlasom vydal rozkaz, ale najskôr škriपा-vo vyslovil: Freelink! Keď sa zjaví, okamžite sa rozhostí absolútne ticho. Keď za sebou nečujne zavrie dvere, tak ako ich predtým nečujne otvoril, a opäť sa rozplynie na chodbe, každý zostane ešte niekoľko sekúnd stuhnutý. Nielen žiaci, ale rovnako aj my, kláštorní bratia, ktorí máme do činenia s Manzuétom aj mimo školskej budovy.

Chlap ako hora, svojou výškou prevyšuje všetko ostatné, aj keď sedí alebo kľučí. Františkánsky odev ukrýva také obrovské telo, že mu nesiaha po chodidlá, ale len do polovice ochlpených predkolení. Premiestňuje sa na nich nie hromotne ako kolos, ktorým je, ale nečujne, bez zakrádania, akoby sa veľkými krokmi vznášal vo vzduchu. Zrazu je tu, zrazu stojí pred vami alebo za vami, takže sa zľaknete. Ten úľak je strach. Tá okrúhla lysá hlava, tie malé pátravé oči nad vydutými lícami. Brat diviak. Nasadzuje hlas, ktorý vždy duní. A skôr než niečo povie, vylúdi najprv takmer chrčivé „ehmm“. Už len pri tom zvuku stíchne človek i príroda, a človek pri ňom ešte aj zbledne. Naše bratstvo ho vída len v kaplnke, hoci nie vždy pri všetkých službách, a potom v kláštornom refektári na zámku. Zámok je oddelenie hlavnej budovy, určené len pre bratov, všetci ostatní tam majú zakázaný vstup. Na zámku máme my, bratia, oddelene od žiakov svoje spoločné jedálne a odpočinkové miestnosti a každý svoju celu s posteľou, na konci posteľe nádobku so svätenou vodou a s palmovou vetvičkou, stôl, stoličku, kľáčadlo, kríž a skriňu. Bývam v takejto cele bez okien, s výnimkou času, keď mám nočnú službu.

Mansuetus má na protíľahlej strane svoje vlastné komnaty so žiarivkami – pracovňu a komoru na spanie. Je riaditeľom, dňom i nocou je prítomný v školskej budove a tam inšpektuje, špehuje, kontroluje, stále chodí s knižkou, kam si všetko zaznamenáva. Si lenivý, chlapče? Potiahne za ucho, ktorým zo desaťkrát pokrúti vľavo a vpravo ako vypínačom na svetlo. Čo robíš počas vyučovania na chodbe, mladý muž? Poslali ťa von? Plochou dlaňou plesne žiakovi po tvári tak, že to počuť vo všetkých triedach. Uštipne do krku ako železné kliešte a krúti za kožu zo strany na stranu, zatiaľ čo druhou rukou rozdáva slabé zauchá. Na jedno popoludnie ťa musíme zavrieť do jamy. Aby si sa zamyslel nad svojím správaním. Ešte horšie je to však pre žiaka, pri ktorom vysloví len meno. Freelink! Ten sa má po domácich úlohách a hodinách štúdia hlásiť uňho v kancelárii. Hlava školy obľubu-

je plavovlasých chlapcov, hoci on sám, okrem hrdzavých mihalníc a hustého obočia, nijaké vlasy nemá. Keď vyučuje (nemčinu), prechádza sa po triede pomedzi lavice, a ak sa práve neprechádza a nezauškuje, položí ťažkú dľaň na hlavu nejakému na smrť vydesenému žiakovi s vlasmi ako žltá slama. Žiak cíti, ako mu jeho starostlivo učesanú frizúru rozstrapatí niekoľkými hrubými pohladeniami. To je Mansuetov prejav priazne. Mark Freelink má vlasy medovej farby. Je to chudý chlapec, ešte detský, nemá ani štrnásť rokov.

V schodovito stúpajúcej študovni som náhodou stál vedľa jeho lavice. Len pohybom obočia a brady som sa ho spýtal, kvôli čomu musí ísť na audienciu k diviakovi. Ten si vyberie denne jedného alebo aj dvoch, či troch na pranie, to má byť akože metafora, po praniери sa však mládež vracia späť zhrbene a lapajúc od kriku a zmätenosti po dychu. Na pozadí sivastej steny však Mark, smotanovo bledý ako cherubín na maľbách, zbledol ešte viac. S hlavou stiahnutou medzi plecami, s nosom zaboreným vo svojom zošite. Obrátil dlane smerom nahor, to gesto znamenalo, že netuší, nevie, že by sa dopustil nejakej chyby či priestupku. Potriasol pri tom hlavou a stiesnena na mňa pozrel. Jasné modré oči. Mám mu položiť ruku na útle plecía? Radšej nie. Aby som chlapca povzbudil? Radšej nie. Žiakov sa nedotýkam. Ja nie. Videl som jeho zohnutý tenký krk so splasnutou ligatúrou, tvoriacou hranicu vlasov. Internátnu blúzu mal podľa pravidiel zapnutú až po krk, internátnu kravatu uviazanú na veľmi pevný uzol. V týchto horúčavách. Spotená tvár, vlasy, ruky, tak ako u ostatných chlapcov, tí naňho všetci upierali zraky, boli zasvätení a informovaní, no z neho kvapkalo a tieklo a jemu sa pot nedarilo zotrieť rukávmi. Nemáš vreckovku? Nie, nemal. Bočným otvorom v kutni som vylovil vlastnú z vrecka nohavíc a položil som ju pred neho. Bola o niečo menšia ako kuchynská utierka. Veľa sa do nej zmestí. V priebehu dňa som ja sám, celý zaparený od horúčavy, držal už predtým ten kus látky pod prúdom vody a žmýkal som ho, aby som si ním

mohol poutierať hlavu i krk. Použil som ho, mimochodom, aj na to druhé, s myšlienkou na tú, ktorá je nedosiahnuteľná. Keď som vreckovku podával Freelinkovi, bola opäť takmer suchá, a znovu sa poriadne premočila od soplôv a potu, keď som ju po štúdiu od neho dostal späť.

Vedľa Marka Freelinka sedí Wil van Lanschot. Nefňukaj! Povedal to nahlas, zatiaľ čo sa plecom prisunul k svojmu susedovi. Položil dľaň na Markovu ruku s vreckovkou, uštipol ho a stískal mu ju. Nefňukám, pípól ten druhý. Nech skape. Ani potom nefňukaj, tak to má najradšej. To všetko nahlas v študovni, kde sa smie nanajvýš šepkať, a aj to len v najkrajnejších prípadoch. Krížom ruženca, s ktorým som sa formálne prechádzal s rukami založenými za chrbtom, som nahlas zaklopal o plochu lavice a vrhol na Van Lanschota karhavý pohľad. Kdesi v miestnosti si niekto začal so známym zvukom čistiť nos, no skôr než stihlo dookola prepuknúť fľkanie a chichot, odrazu opäť stálo vo verajach dverí, ku ktorým som bol obrátený chrbtom, ničivé ticho. Zdola zo sály mi na lopatky skočil kŕč a prebehol mnou elektrický výboj. Bol späť, Mansuetus, s prednou chlopňou škapuliara prehodenu cez plece, so šnúrou s uzlami spustenou až pod vypučené brucho, v krátkej kutni mu bolo vidieť kus holých predkolení. Vlhký napuchnutý *übermensch*.

Tákše nájrpf tý, Fon Lanšot, zahuhňal. Kroch. Volám sa Van Lanschot, zajachtal oslovený. A k Markovi, šeptom: Teraz! Čoskoro pri živom plote. Šepkal natoľko zreteľne, že som to rozumel i ja. A na okamih pri tom zdvihol palec.

Sem! Spolubrat naliehavo ukázal vystretým ukazovákom k prstom na svojich nohách. Gestapo mávalo psom, ktoré sa pri takto vydanom povelu od strachu začali spontánne pomočovať. Spolubrat si druhou rukou netrpezlivo tľapkal po stehne. Dá sa aj rýchlejšie! hulákal dutým hlasom v miestnosti, kde všetko stuhlo.

Wil van Lanschot sa s rozopnutým horným gombíkom na košeli, s kravatou, ktorá mu poriadne nesesedla na krku, leni-

vo postavil, upravujúc si zozadu a na stehnách krátke nohavice rovnošaty, z ktorých začínal vyrastať, a pomaly schádzal stupeň po stupni nadol, no tváril sa, akoby sa náhlil. Tam by bol dostal od spolubrata šupu do hlavy, keby nebol v nanosekunde včas zohol kolená. Mansuetova ruka letela do prázdna, no už aj zahučal: Tým ešte dostaneš, nešťastník. Vytiahol chlapca za kravatu hore. Nakričal naňho: Tým sa fólaš Will? Tým si niko. Není si fóbec nýč, s tým tfójim ótporným ksíchom, *mit diesen roten a žltými poisten*. Mansuetus prinútil s päťou na krku Wila van Lanschota, aby sa obrátil do miestnosti, kde všetci bledí ako sochy pozorovali, čo sa deje, s výnimkou Marka Freelinka, ktorý to nechcel vidieť a spustil bradu na hrud'. Tu, nech sa tfóji kamarádi dobre pózru, aký si nenávidený a škaredý, s tými tfójima fýraškáma. Každému si odporný, taký si hnusný. A vraj sa voláš Will. Si odporný tchor. Slizúň. Vôbec neexistuješ. Si vzduch, smradľavý vzduch. Otvorte okná, nechceme ťa cítiť. Ty sa voláš Will? To je po nemecky vôľa. Ale vôľa som tu ja. Nie ty. Urobíš, čo budem chcieť ja.

Odtiahol so sebou obeť na chodbu, chlapec mal zvesenú hlavu a zadok sa mu hojdal ako jeleňovi. Príliš krátke nohavice. Ostatní v horúčave celí stuhnutí načúvali kriku ctihodného vychovávateľa. Krik sa presunul na koniec chodby, kde utíchol za druhými dverami. Milostiplný, Pán s vami. Nacistický teror sa skončil už pred ôsmimi rokmi. Ešte stále mám v hlave to jačanie, treskot a dupot. Teraz stoja všade pamätníky slobody.

Nad hlavou trikrát lusknem prstami. Čas štúdia sa skončil. Nenasledoval po ňom zvyčajný ruch vzdychov od úľavy, zaklápanie kníh a zatváracích dosiek na stoloch. V atmosfére všeobecnej stiesnenosti vládlo napäté ticho. Keď sa všetci vyšuchtali zo sály, zostal Mark Freelink vzadu, scvrknutý, malý a sám, biely medzi všetkými tými tmavými lavičami, takmer uprostred širokej miestnosti, osem schodov nad podlahou. Prsty mal vsunuté medzi hrdlo a golier koše-

le, medzi krk a uzol na kravate a vyzeral ako utopenec zakvačený do vlastných šiat. To, čo ho teraz, keď všetci odišli, čaká, prebieha vždy rovnako:

Diviak, ktorého nepočuť, ako prichádza, sa vynorí vo verajach dverí a kývne chlpatým prstom. Keď delikvent stojí pred ním, náš spolubrat ho chytí pazúrmí okolo krku alebo za ucho, prípadne ho schmatne za kravatu a prinúti ho, aby sa pred ním potácal v hlbokom predklone. Dlhou chodbou. Do trestného kabinetu, do Mansuetovej miestnosti, kde hriešnika donúti, aby si hornou časťou tela ľahol na železný písací stôl. Tam je už pripravený nástroj. Každý už vie, kroch, kroch, ako tie veci prebiehajú, podstúpila to určite polovica školského osadenstva. A mne to Mansuetus sám predviedol. Tým si ich udržíš na uzde, Bonaventura, nie si chlap, máš príliš mäkké srdce.

Keď k tomu opäť dôjde, tak ako dnes večer, vtedy ihrisko, kde žiaci zvyčajne postávajú pred večierkou, stíchne. Druhé poschodie vpravo, jediné okno, kde sa ešte bude svietiť v inak vyhasnutej budove, ktorá sa v súmraku vznáša ako nepriateľské vojnové územie. Hoci niektorí stále kopú do lopty, očami občas zabľúdia k tomu oknu. Zdola tam vidieť visiace žiarivky. Keď človek stojí pod žiarivkami, počuje, že vydávajú tenké drnčanie. Všetci sú stiesnení a je príliš teplo na to, aby sa skutočne hral futbal. Stále futbal, vždy len futbal.

Čo také vyparatil Mark, že ho treba potrestať? Niet nikoho, kto by to vedel alebo kto by si to dokázal predstaviť. Milý, trochu rozpačitý, tichý spolužiak. Nikdy ho nevyberú, keď zostávajú jedenástku, a on síce vždy klusá s hordou, ale na bohviektorej strane a bohviekam, no nikomu sa pritom nepletie pod nohy. Ani ty to nevieš, Wil?

Wil van Lanschot sa po desiatich minútach, po štvrťhodine – Mansuetove disciplinárne činnosti zvyčajne netrvajú dlhšie – objavil na ihrisku. Srdnato zdvihol plecia, mal sklonenú hlavu. Plakal? Wil van Lanschot a fňukať ako baba, to radšej so zahrmením vyletí do vzduchu. Za uzlom krava-

ty, uviazaným teraz pekne vysoko, sa mu pohybovalo veľké Adamovo jablko. Prehľtal. A prehľtal. V triede ani v študovni už nesmiem sedieť vedľa Marka, zašomral, a už sa nesmieme spolu rozprávať. Priateľstvo ako medzi Dávidom a Jonatánom, lojálni voči sebe na život a na smrť. Zakázané, podozrivé. Internátna mládež musí chodiť aspoň po trojiciach, dvojice nie sú dovolené a ani vzájomné dotyky.

Okolo nás postával kruh spolužiakov. Dostal si výprask drevom? spýtal sa Roelof Smits van Waesberghe. Výprask. Slovo ako žihľava. A drevo. Už len tá narážka je strašnejšia než kopanec kopytom stopäťdesiatkilového zvera. V skupine zazneli prasacie zvuky. Prestaňte s tým, povedal som. Wil van Lanschot stále hľadel na dlaždice, na mriežku položenú okolo kmeňa gaštanu. Bielu spodnú peru si stiahol za zuby. Ale čo spravil Mark? spýtal som sa znovu. Aj on už mal byť predsa späť. Wil sa zvrtol a odbehol preč. Nohavice mu už naozaj začínajú byť krátke a úzke a obťahujú mu zadok. Čo Mansuetovi ušetrilo istú činnosť. Chlapec sa trel letným hladivým pohybom najprv jednou, potom druhou rukou. Na zadnej časti nohy mal červený pruh. Videli sme, ako pevne sa pri chôdzi drží. Len to nie. Len si Wila van Lanschota zo súcitu nepritúliť k františkánskym handrám. Mohli by to vidieť spolu-bratia. V kláštornej komunite nevládne láska, ktorú ospieval zakladateľ rehole v jednej piesni ako Svätú lásku, čo zaženie všetky diabolské a telesné pokušenia a úzkosti spojené s telom. Odrazu na ihrisku zavládlo hrobové ticho. V priebehu niekoľkých sekúnd prefičalo na druhej strane múru auto a mňa sa zmocnila obrovská melanchólia. Potom bolo opäť počuť odrážanie a údery lopty.

Zjavil sa spolubrat Wiro, aj on máva v noci dozor. Už je to zase tu, povedali sme si, alebo sme si to nepovedali a hovorili len naše pohľady. Kto? spýtal sa Wiro. Niečo cítil. Prekvapene zo seba vyrazil: Mark Freelink? Viem, že každý je tu schopný všetkého, ale predsa nie ten dobrý Mark Freelink? Zapálil si zhúžvaný ohorok cigarety, zbytočne pri tom držal plameň

zápalky pod ochranou svojich dlaní. Mal ich biele od prachu. Riadne si potiahol do pľúc. Marko Freelink, ach jaj, hej, hej. Vyšlo mu to z úst spolu s dymom. Po ďalšom šluku ohorok znovu zahasil a schoval ho vo výške hrude do zápalkovej škatulky s lastovičkou. Keby som bol lastovičkou. Jar ma vyciava. Všetky vtáky už majú svoje hniezda. Čo ma vlastne zdržiava? V ľadovom svetle sa na hornom poschodí presunula popri okne Mansuetova silueta. Úzkosti spojené s telom. Neďávaj ho na ošetrovňu, hovorieval Wiro. Mal pri tom zrejme rovnaké asociácie ako ja. Ten Johannes Vianney z ošetrovne, dávaj si naňho pozor. Čím to voniaš? spýtal som sa. Čo je to biele, čo máš na rukách a na rukáve? Asi cítiš cesto, povedal Wiro, a keď sa oklepával: To je múka alebo vanilkový cukor. Mal službu v pekárni u Lebuina a Huberta. Majú nadčasy kvôli významnej návšteve, ktorá príde pozajtra.

Wil van Lanschot sa opieral chrbtom o múr kaplnky. Palec mal založený za opaskom nohavíc, oči nepretržite upieral na okno so žiarivkami. Spod dolnej pery si na tvári plnej vyrážok pokúšal odfúknuť vlas, ale ten mu tam zostal prilepený. Začína mu rašiť brada a mení sa mu hlas. Je protikladom toho plavovlasého. Wil je čierny ako havran. A aj v ostatnom tvorí protiklad svojho útleho plachého kumpána, od ktorého sa líši ako kameň od éteru. Pri zostavovaní futbalových jedenástok ho vždy vybrali ako prvého. Nefňukaj. Ani o Kristovi nikto nezaznamenal, že by bol kričal, keď ho bičovali a pribíjali na kríž. Ešte vždy si tlačil zadok o kameň, aby stlmil bolesť, ktorú bude cítiť ešte niekoľko dní. Ale zrazu, keď videl, ako sa k nemu kotúľa lopta, sa odlepil od múru. Položil na ňu chodidlo a zastavil ju. Bez rozbehu, s palcami za opaskom, ju on, zranený, odrazil, kopol do nej, až zaburácala ozvena. Ach, jaj, počul som, ako vzdychol Wiro. Lopeta zasvišťala nezámerne v smere Mansuetovho okna, letela ako k osvetlenému cieľu. Projektil narazil niekoľko decimetrov vedľa do priečelia a dong, dong, niekoľkokrát poskočil na rímse, než sa odrazil späť na zem, kde vládlo ticho ako počas